

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 9/2003 rd

Ministeriets utredning om förbud mot maskering vid demonstrationer

Till justitieministeriet

INLEDNING

Remiss

I enlighet med 47 § 2 mom. i grundlagen begärde förvaltningsutskottet den 10 oktober 2003 en skriftlig utredning från justitieministeriet om vilka åtgärder som vidtagits med anledning av riksdagens uttalande (förbud mot maskering vid demonstrationer) utifrån förvaltningsutskottets betänkande (FvUB 28/2002 rd) i samband med behandlingen av ordningslagen (612/2003).

Utskottet mottog justitieministeriets skriftliga utredning den 4 november 2003.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Ilari Hannula, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Kimmo Hakonen, inrikesministeriet
- jurist Heli Malmi, skyddspolisen.

UTSKOTTETS BEGÄRAN OM UTLÅTANDE

Riksdagen godkände i samband med behandlingen av ordningslagen (612/2003) följande uttalande på grundval av förvaltningsutskottets betänkande (FvUB 28/2002 rd): "Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att särskilt bereda ett lagförslag till riksdagen om förbud vid hot om straff mot att bära mask vid demonstrationer eller uppträda på annat sätt maskerad och störa den allmänna ordningen eller äventyra säkerheten."

Förvaltningsutskottet har med hänvisning till uttalandet bett justitieministeriet om en skriftlig utredning i ärendet före utskottets möte tisdagen den 4 november 2003. Utskottet har bett ministeriet att i utredningen bland annat ange hur långt beredningen har framskridit och redogöra för väsentliga omständigheter som framkommit under beredningen och andra frågor som är relevanta för beredningen av lagförslaget.

JUSTITIEMINISTERIETS UTREDNING

Det har förekommit allvarliga kravaller i övriga Europa, bl.a. i Sverige, i synnerhet i samband med internationella möten. Även i Finland har det förekommit störande uppträdanden i samband med demonstrationer, och en del av demonstranterna har varit maskerade. Maskeringsförbud är ett sätt att öka risken för att åka fast vid sådant beteende. Ett förbud kan således förväntas förebygga kravaller.

När frågan om innehållet i och omfattningen av maskeringsförbudet och den därmed sammanhängande kriminaliseringen utreds måste upprätthållande av den allmänna ordningen och säkerheten vägas mot den mötesfrihet och yttrandefrihet som garanteras i grundlagen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis måste det

finnas ett vägande samhälleligt behov och en godtagbar orsak för begränsning av grundläggande fri- och rättigheter. Dessutom bör begränsningarna vara tillräckligt väl avgränsade.

Det behövs också en kartläggning av bestämmelserna om maskeringsförbud i de nordiska länderna och Europa i övrigt samt av vilka erfarenheter förbudet har gett. Olika länder har kraftigt varierande begränsningar och arrangemang när det gäller maskeringsförbud. Av de nordiska länderna har Danmark och Norge redan infört

maskeringsförbud, medan Sverige förbereder ett sådant.

Det är meningen att beredningen av en proposition i saken ska inledas i december i år när det frigörs personalresurser från andra brådskande projekt. Arbetet med att skaffa jämförelsematerial från utlandet har redan inletts. När lagförslaget är klart måste nödvändiga utlåtanden inbes i enlighet med god lagberedningspraxis. Regeringen avser att avlåta propositionen till riksdagen så snabbt som möjligt under våren 2004.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet vill uttrycka sin tillfredsställelse över utredningen från justitieministeriet. Ministeriet har uppgett att beredningen av en proposition enligt avsikt ska inledas i december i år och att ministeriet redan börjat samla in jämförelsematerial från utlandet. Enligt utredningen är avsikten att riksdagen ska få propositionen så snabbt som möjligt under våren 2004.

Utskottet utgår från att man bör hålla fast vid den beredningstidtabell som ministeriet uppgett

så att riksdagen kan behandla lagförslaget under vårsessionen 2004.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet förutsätter

att justitieministeriet på lämpligt sätt beaktar utskottets överväganden i detta utlåtande.

Helsingfors den 12 november 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent
Esko Kurvinen /saml
Lauri Kähkönen /sd

Kari Kärkkäinen /kd
Rosa Meriläinen /gröna
Heli Paasio /sd
Juha Rehula /cent
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.